

نقش حضرت خدیجه(س) در دفاع از اسلام و پیامبر(ص)

نقش حضرت خدیجه(س) در دفاع از اسلام و پیامبر(ص)

زهره عامری^[1]

حضرت خدیجه(س) اولین بانویی است که به پیام آسمانی پیامبر(ص) پاسخ مثبت داد و در کنار رسول خدا با همه توانی که داشت در مقابل مشرکان ایستاد و مقاومت کرد و ثروت سرشار خود را برای پیشرفت اسلام در طبق اخلاص گذاشت. یکی از نمودهای بارز موفقیت نبی مکرم(ص) در عملیات فردسازی، تربیت و همراه کردن تعدادی از اصحاب و یاران حضرتش بود که با جان و مال خود در راه اهداف الهی آن حضرت حرکت کرده و ایشان را مورد حمایت خویش قرار می‌دادند. حضرت خدیجه(س) نخستین ایمان آورنده به پیامبر(ص) بوده و از هیچ گونه فداکاری و مجاهدت در راه عقیده خویش دریغ نورزیده است. او برترین و بافضیلت‌ترین همسر پیامبر(ص) بوده و مؤثرترین نقش را در پیشبرد دعوت پیامبر(ص) ایفا نمود و از چنان جایگاه و موقعیتی در اسلام برخوردار است که مکاتب، مذاهب و فرق مختلف اسلامی نمی‌توانسته‌اند از ذکر فضایل او چشم‌پوشی کنند. البته در مواردی نسبت به این شخصیت ارزشمند جهان اسلام کم

لطفی‌هایی دیده‌ام می‌شود که هر چند، گاه عاری از تعصب و اعمال سلیقه شخصی بوده؛ اما بخشی از آن ناشی از نگرش مغرضانه به ایشان است که منشا آن بیشتر به دلیل بی توجهی و یا گاهی بالا بردن جایگاه بقیه زنان پیامبر(ص) صورت گرفته است.

مراحل حمایت حضرت خدیجه در استقرار انقلاب نبوی مربوط است:

1. اولین زن مسلمان؛ پیروی از پیامبر اکرم(ص) در دوران اختناق

اولین نیاز رهبر آن انقلاب، نیاز به پیرو و یار و یاور بود. روشن است که اعلام ایمان و پیروی در آغاز انقلابی که رهبر آن هیچ قدرت و ثروتی ندارد و حتی در ظاهر، امید هیچ پیروزی نیز در کار نیست، خود بزرگ‌ترین حمایت برای رهبری آن انقلاب به شمار می‌رود؛ اگر نه ایمان آوردن بعد از کسب پیروزی و قدرت، از لحاظ ارزش و تاثیر قابلیت مقایسه با ایمان و پیروی در آغاز انقلاب را ندارد.

حضرت خدیجه(س) به همراه حضرت علی(ع) اولین کسانی بودند که به آن حضرت ایمان آوردند. حضرت خدیجه(س) در تاریخ اسلام نقشی محوری برعهده داشت تا آنجا که پیامبر اسلام(ص) نقش وی را در کنار رشادت‌های حضرت علی(ع) موجب قوام دین اسلام برمی‌شمردند. وی به عنوان نخستین بانویی که با پذیرش دین اسلام و با توجه به سنت‌های آن روز عصر جاهلیت، تمام همت خویش را برای اعتلای اسلام بکار بست. نماز خواندن او در کنار پیامبر(ص) علاوه بر آن که مایه خوشحالی و آرامش خاطر ایشان بود، زمینه توسعه و ترویج فرهنگ اسلام را در میان دیگر زنان نیز فراهم می‌کرد.

2. بانوی فضل و بخشش؛ حمایتگر پیامبر(ص)

تاریخ حکایتگر آن است که هر گاه ندایی و انقلابی در راستای حق‌طلبی و بر ضد ستمگری و استبداد قد برافراشته است، مستکبران و مستبدان از هر راهی برای نابودی و خاموش کردن آن انقلاب بهره گرفته‌اند. حملات سرد و گرم، مبارزات مخفی و عیان، تهاجم فرهنگی و نرم و... از جمله این هجمه‌ها، هجمه اقتصادی در قالب محاصره و تحریم اقتصادی است.

حضرت خدیجه(س) اولین شخصیتی بود که به حمایت تمام‌قد از پیامبر اکرم(ص) اهتمام نمود و در این راه

جان و مال خود را فدا نمود. سختی‌ها را به جان خریدند. او به حقانیت راه همسرش ایمان داشت. از این رو او را در هیچ صحنه‌ای تنها نگذاشت. سه سالی را که پیامبر و مسلمانان در «شعب ابی طالب» به سختی روزگار می‌گذراندند، از همراهی و همدلی با آنان دریغ نداشت و همه ثروت هنگفتی را که در اختیار داشت، تقدیم رسول خدا(ص) کرد تا در راه اسلام خرج کند و با فشار مالی و محاصره اقتصادی دشمنان دین، مقابله نماید.

این سخن مشهور که: "اگر شمشیر علی برای دفاع از اسلام و جهاد با مشرکان نبود و اگر ثروت خدیجه برای دفاع از مسلمانان نبود، هرگز اسلام پا برجا نمی‌شد". اشاره به نقش مهم این حمایت مالی و جان نثاری‌های میدان جهاد است، وگرنه حقیقت اسلام و پیام روشن آن مایه پیشرفت بود.

اهمیت حمایت‌های همه‌جانبه، بخصوص حمایت مالی حضرت خدیجه(س) از نبی مکرم(ص) در آغازینگاه انقلاب نبوی آنگاه روشن می‌شود که بدانیم - به تعبیر رهبر معظم انقلاب - در دوران انقلاب و اختناق نقش کمک‌های مالی نقشی بنیادین است و اگر در ابتدای انقلاب نبوی کمک‌های مالی حضرت خدیجه(س) نبود، به احتمال زیاد فرآیند تکاملی انقلاب نبوی در آغاز راه مختل می‌گردید.

3. سرپرستی و تربیت جانشین و وصی نبوت

نقش حضرت خدیجه(س) در جریان انقلاب نبوی، نقشی بنیادین است، چه اینکه تربیت جانشین رهبری انقلاب، تاثیر عمیقی در مراحل مختلف انقلاب - ایجاد، استقرار و استمرار- دارد. نقش این امر در ایجاد انقلاب، آنجاست که برنامه‌ریزی شده بودن انقلاب را به رخ می‌کشد که این انقلاب، انقلابی ابتر نیست که با رفتن رهبر، از بین برود. بنابراین "ایجاد امید به آینده انقلاب" و در نتیجه پایداری و استقامت پیروان، نقش مهم این مسئله در ایجاد انقلاب است. در مراحل استقرار و توسعه انقلاب نیز اثر این مهم اثری عملی است که بطور فیزیکی و حضور شخص وصی و جانشین در رأس انقلاب و مدیریت آن، خود را می‌نمایاند. حضرت خدیجه(س) با نگاهداری مادرانه و تربیت صحیح حضرت علی(ع) این خدمت کلان و با ارزش را به انقلاب نبوی نموده است.

4. تربیت مونس و غمخوار نبی مکرم و همسر وصی انقلاب

از دیگر خدمات چشمگیر حضرت خدیجه(س) به پیامبر اکرم(ص) و انقلاب الهی ایشان، به دنیا آوردن و تربیت شخصیتی بود که بعدها به خاطر خدمات بنیادینش به پیامبر اکرم(ص)، لقب «ام‌البیها» را از جانب آن حضرت دریافت کرد. در واقع حضرت خدیجه(س) با تربیت صحیح و دقیق حضرت زهرا(س) علاوه بر خدمتی که به کل جریان انقلاب نبوی نمود، برای دوران اولیه ایجاد و آغازی نگاه آن نیز تاثیر شگرف داشت امروزه باید حضرت خدیجه(س) را به عنوان یکی از شخصیت‌های تاثیرگذار در شکل‌گیری اسلام در جامعه معرفی کرد زیرا نقش و جایگاه این بانوی بزرگوار در تاریخ اسلام با غفلت‌های جدی روبرو بوده است. معرفی ایشان با استفاده از هنر، ادبیات و . . . می‌تواند باعث شناخت و آگاهی جامعه نسبت به وی شود اما این میراث دینی که در اسلام وجود دارد کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

4. ارائه الگوهای انسانی تراز اسلام و انقلاب اسلامی

مهم‌ترین اقدام و فعالیت در مرحله آغاز انقلاب نبوی "عملیات فردسازی" است حضرت خدیجه(س) با تربیت دو انسان والا حضرت زهرا(س) و حضرت علی(ع) به تمامی بشریت (چه زن و چه مرد) الگوی یک انسان تراز اسلام حقیقی و ناب را ارائه کرده است.

به تعبیر رهبر معظم انقلاب: «[مادامی که] آفتاب درخشان خدیجه کبری(س) و فاطمه زهرا(س) و زینب کبری(س) می‌درخشد، طرح‌های کهنه و نو "ضد" زن" به نتیجه نخواهد رسید» و نتیجه اقتدا به این آفتاب‌های درخشان این بوده که "هزاران زن کربلایی ما نه تنها خطوط سیاه ستم‌های ظاهری را در هم شکسته‌اند، بلکه ستم‌های مدرن به زن را نیز رسوا و بی‌آبرو کرده و نشان داده‌اند که حق کرامت الهی زن، بالاترین حقوق زن است که در جهان به اصطلاح مدرن، هرگز شناخته نشده و امروز وقت شناخته شدن آن است". اگر زن مسلمان ایرانی به حضرت خدیجه(س) و اولاد گرانقدر آن بانوی مکرمه اقتدا نماید، خواهد توانست نماد بزرگ زن ایرانی مسلمان را به دنیا که سخت محتاج شناختن آن است، بنمایاند. [21]

[11]. کارشناس ارشد رشته علوم سیاسی

[22]. پیام به کنگره‌ی «هفت هزار زن شهید کشور» 16/12/1391